

УДК 001.89:347.965:329.14(477.83):929С.Данилович”18/19”

Степан Борчук (м. Івано-Франківськ)

доктор історичних наук,
професор кафедри всесвітньої історії «Прикарпатський
національний університет імені Василя Стефаника»

E-mail: borchuk_s@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7494-7369>.

Юрій Плекан (м. Коломия)

кандидат історичних наук, доцент,
директор Коломийського навчально-наукового інституту
«Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника»

E-mail: yra.plekan@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1892-2946>

Засновник Української радикальної партії – Северин Данилович у спогадах дочки Євгенії

У дослідженні вперше публікуються спогади Євгенії Северинівни Данилович про свого батька Северина Теофіловича Даниловича – відомого західноукраїнського громадсько – політичного діяча, науковця, правника (кінець XIX – перша половина XX ст.).

Ключові слова: радикальна партія, Східна Галичина, соціаліст, адвокат.

Stepan Borchuk (Ivano-Frankivsk)

Doctor of Historical Sciences, Professor of World History
of «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University»

E-mail: borchuk_s@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7494-7369>.

Yuri Plekan (Kolomyia)

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor,
Director of the Kolomyia Educational
and Scientific Institute of

«Precarpathian National

University named after Vasyl Stefanyk»

E-mail: yra.plekan@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1892-2946>

Severyn Danylovych, the founder of the Ukrainian Radical Party, in the memories of his daughter Yevgeni

Severyn Teofilovych Danylovych is one of the founders of Rusko and Ukrainian Redical Party and its magazines «Svit», «Narod», «Khliborob», «Gromadskyi Golos». He was editor in Chief and author of different articles. He had great influence on the political views of Vasyl Stefanyk, Les Martovych, Levko Bachynskiy. After graduation of Lviv University, Severyn moved out to Kolomyia town where he opened Law Firm expanding public activity. In 1890 he merried to Anna Gamorak, a daughter of a Greek Catholic priest and Galicia seim deputy, Kyrylo Gamorak who lived in Stetsiv village, Snyatyn district, Ivano-Frankivsk region. Lawyer Severyn Danylovych continued his science and political activity so he had to move to different county towns of East Galicia. His wife and daughters had to «travel» with him sharing his interesting and risky life. In the article you can find memories of 1982 of his daughter Yevgenia .

Key words: The Radical Party, Galicia, socialist, lawyer.

Северин Теофілович Данилович, вважається одним із засновників Русько-української радикальної партії, та її партійних часописів «Світ», «Народ», «Хлібороб», «Громадський голос»*. У різні періоди діяльності Данилович був головним редактором чи автором цілого ряду редакційних статей та актуальних дописів у цих часописах. З цілого ряду довідникових чи дослідницьких видань дізнаємося також про взаємини С. Даниловича із іншими фундаторами галицького радикального руху – Іваном Франком, Михайлом та Анною Павлик**, Кирилом Трильовським***, а також його впливи на формування політичних поглядів Василя Стефаника****, Леся Мартовича*****, Левка

Бачинського*****. Після закінчення Львівського університету у 1885 р. він працював адвокатом – практикантом в Станіславові (тепер м. Івано – Франківськ – Ю.П.), а згодом переїжджає до повітового міста Коломиї у Східній Галичині, де продовжує свою правничу практику (1886 – 1896) та розгортає бурхливу громадську діяльність. 1890 року Данилович одружується з дочкою священика с. Стецева Снятинського повіту (Івано – Франківська обл. – Ю.П.) Кирила Гаморака*****Анною, батько був на той час депутатом галицького сейму. Крім Анни у родині було ще троє дівчат, так Євгенія вийшла заміж за священика Василя Коритовського із містечка Заболотова, Олена вийшла за

*«Світ» – ілюстрований літературно-політичний науковий місячник, виходив у Львові 1881–1882. Видавець і редактор – Іван Белей, фактичний редактор – Іван Франко. «Світ» пропагував соц. ідеї, ставився критично до тодішньої народовецької політики поборював москвофільство; «Громадський голос» – газета, що з різною періодичністю та під різними назвами («Новий громадський голос», 1904–1905) виходила у Львові (1895–1939). У 1910 році обов’язки головного редактора «Громадського голосу» виконував Михайло Павлик; «Народ» – громадсько-політичний часопис, що виходив у Коломиї (1890–1895) за редакцією Михайла Павлика, раз на два тижні. Із заснуванням Української радикальної партії (УРП) часопис став офіційним органом партії; «Хлібороб» – популярний двотижневик, орган Радикальної Партії, виходив з квітня 1891 до вересня 1895 у Львові й Коломиї; ред. І. Франко (1891), М. Павлик і С. Данилович. «Хлібороб» порушував громадсько-політичні й економічні проблеми села, містив публіцистичні статті (М. Драгоманова, І. Герасимовича, В. Стефаника, Л. Мартовича й ін.)¹⁷ Освітнянський первісток – семінарія – дух і серце Полтавщини. Режим доступу: vs-school.ucoz.ru/index/uchitelska.../0-28

** **Михайло Іванович Павлик** (17 вересня 1853, Монастирське – 26 січня 1915, Львів) – український письменник, публіцист, громадський і політичний діяч. Дійсний член НТШ. Разом з Іваном Франком у 1890 р. створили Русько-українську радикальну партію (РУРП).

Анна Павлик (26 січня 1855, с. Монастирське (нині в складі м. Косова) – 13 жовтня 1928, Львів) – українська громадсько-культурна діячка і письменниця, активна учасниця жіночого руху в Галичині. Сестра Михайла Павлика.

*** **Кирило Йосифович Трильовський** (6 травня 1864, с. Богутин, повіт Золочів (Галичина) – 16 жовтня 1941, Коломия) – відомий галичанин, адвокат, доктор права, громадсько-політичний та культурно-освітній діяч, основоположник і один із засновників Української радикальної партії та Селянсько-радикальної партії Східної Галичини, депутат віденського парламенту, посол Галицького сейму, публіцист, журналіст, видавець, засновник товариства «Січ» і січового руху в Галичині.

**** **Василь Семенович Стефаник** (14 травня 1871, Русів (тепер Снятинський район Івано-Франківської області) – 7 грудня 1936) – український письменник, майстер експресіоністичної новели, громадський діяч, політик. Депутат австрійського парламенту.

***** **Леся Мартович** (Олекса Семенович Мартович, 12 лютого 1871, Торговиця, Городенківський район, Івано-Франківська область – 11 січня 1916, Зубейки, Жовківський район, Львівська область, похований в селі Монастирок, Жовківського району) – український письменник, правник і громадський діяч, доктор права.

***** **Лев Васильович Бачинський** (14 липня 1872, село Серафінці, тепер Городенківського району, Івано-Франківська область, – 12 квітня 1930, Відень) – український галицький адвокат, громадсько-політичний діяч. Голова Української радикальної партії (1918–1930), посол до австрійського парламенту (1907–1918) та до Сейму II Речі Посполитої (1928–1930). У період ЗУНР – комісар Станіславського повіту, потім – віце-президент Національної Ради ЗУНР.

***** **Кирило Семенович Гаморак** (1837 або 1835, Кіцмань – 22 лютого 1922, Стецева) – український релігійний, громадський діяч. Посол до Галицького сейму у 1889–1895 рр.

поета та священника Івана Плешкана* з містечка Обертин, а Ольга переїхала до Василя Стефаніка у Русів(усі села та містечка Снятинського повіту – Ю.П.)¹.

Северин Данилович будучи фаховим юристом – адвокатом, через свою наукову діяльність, політичні погляди та громадську активність, не раз змушений був змінювати адреси своєї адвокатської канцелярії по різних повітових містечках Східної Галичини. Разом з С. Даниловичем, змушені були «подорожувати» його дружина та доньки, які були свідками цікавого та не раз ризикованого, бурхливого життя свого батька і чоловіка. Увазі читача пропонуються спогади про свого батька дочки Євгенії Северинівни Данилович, які датовані 1982 роком. Дані спогади та світліни з родинного архіву публікуються вперше. Оригінал зошита зі спогадами та фотоархів знаходяться в особистому архіві краєзнавця та колекціонера Юрія Володимировича Тимошенка з міста Коломия, Івано-Франківської області².

Спогади про Северина Теофільовича Даниловича

Северин Данилович народився 1860 р. в с. Петрові Тлумацького району, Івано-Франківської області. Після закінчення початкової школи Северин Данилович поступив до (польської) державної гімназії в м. Станиславові (зараз м. Івано-Франківськ – авт).

В гімназії належав до кращих учнів. Зі симпатією згадував учителя латинської мови, як учні цілим класом скандували твори латинських поетів, або переказували твори по особам, а навіть розмовляли на уроках по латині.

У вищих класах Северин Данилович багато читав, не лише читав літературні твори, але також наукові книжки. Займався філософією вивчав Кантову «Критику чистого розуму». Захоплювався творами Франка.

* **Іван Дмитрович Плешкан** (4 липня 1866, с. Тулова, нині Снятинський район – 19 січня 1907, с. Чортовець, нині Городенківський район) – український священник, поет, фольклорист, перекладач. Товаришував з Василем Стефаніком. Батько малярки Ольги Плешкан.

¹ *Шкраб'юк П.В.* Данилович Северин // *Енциклопедія історії України: В 5 т. / Редкол.: В.А.Смолій (голова) та ін.* Т. 2: Г – Д. К.: Наук. Думка, 2003. С. 290; Данилович Северин // *Енциклопедія українознавства. Перевидання в Україні.* Т. 2. Львів: Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, 1993. С. 488; Данилович Северин // *Біографічний словник Прикарпаття. Зібрав і опрацював Вол. Полек. Бібліотека «Нового Часу».* Число 2. Івано-Франківськ: Новий Час, 1993. С. 131.; *Білінкевич І.* Данилович Северин // *Енциклопедія Коломийщини*, Видавничо-поліграфічне товариство «Вік», 2007. С. 9; *Буджак М.* Золоте жниво (розповіді про відомих людей Тлумащини) нариси, уривок з повісті, фотодокументи. Вип. 1. Тлумач: Бібліотечка «Злагоди», 1993. С. 31.

² Особистий архів Юрія Володимировича Тимошенка, м. Коломия.

Після закінчення гімназії 1879 р. поступив в університет у Львові на юридичний факультет.

В Львівському університеті зацікавився особисто з Франком.

І. Франко в той час був ще студентом філософії. Зацікавившись з Франком батько став постійним гостем в домі Франка. Там сходився чималий гурток поступової молоді. Франко був учителем цього гуртка, найбільше заохочував студіювати науки природничі і суспільні, бо як казав, через пізнання законів природи і законів суспільного життя можемо життя нашого народу краще устроїти. В той час під впливом Франка Данилович Северин почав студіювати К. Маркса.

Адвокатську канцелярію Др. Северин Данилович відкрив в м. Коломійі.

Северин Данилович 1918 р.

В той час як мій батько оселився в Коломійі, існував там таємний гурток кращих учнів українців Коломийської гімназії. Найбільше діяльними членами цього гуртка були Лев Бачинський, Василь Стефанік та Лесь Мартович. Батько дуже цікавився гуртком. В. Стефанік пише в своїй автобіографії 1929 р. «В шостому класі гімназійному познайомилися ми з Северином Даниловичем який тоді серед селянства на (Покутті) організував великий політичний рух.

В тім часі диктував нам проект програми радикальної партії, який пізніше увійшов як платформа при організуванні цієї партії».

І коли В. Стефанік в своїм творі «Серце» написав «Северин Данилович – мій перший учитель соціалізму, то думав про той час, як він був

учнем гімназії в Коломиї і як мій батько розповідав гуртківцям про К. Маркса і соціалізм.

В десяту річницю з дня смерті Карла Маркса батько написав статтю «Кароль Маркс». За старанням батька в Коломиї (тоді батько був адвокатом в Коломиї) була видана листівка до 1-го травня 1893 р. На цій листівці був портрет Карла Маркса. Текст до цієї листівки написав батько, але підписався Лесь Мартович. Л. Мартович був тоді студентом 1-го курсу юридичного факультету, а батько був людиною на становищі.

З Коломиї переніс батько адвокатську канцелярію до Кут (містечко Косівського р-ну Івано-Франківської обл. – авт.) В Кутах відвідував батька І. Франко про це згадує моя сестра Стефанія Данилович-Сеникова в своїх спогадах. Згадує, що Франко з дітьми були в батька в Кутах. Франко з батьком пішли до окремої кімнати і довго про щось розмовляли.

Мати моя розказувала про дружину Франка, яка не могла зрозуміти ані з тим погодитися що Франко така визначна людина, а про те жив в таких матеріальних труднощах. Хоч Франко заробляв не так мало, але вона не могла влаштувати собі життя з такими доходами.

Дружина Франка добре володіла французькою мовою і помагала Франкові в різних перекладах з французького.

Батько не раз згадував, як ходив на агітацію по селах Покуття (етнографічний регіон, що охоплює Коломийський, Снятинський та Городенківський райони Івано-Франківської обл. – авт.) з Франком і Павликом. Тоді матеріальна культура серед селян була дуже низькою.

В 1897 р. в Кутах в домі батька Стефаник писав свої новелі «Стратився», «Виводили з села» і інші. Лесь Мартович тоді працював практикантом в канцелярії мого батька.

В Тернополі, як батько мав адвокатську канцелярію, багато російських революціонерів, які їхали за кордон через Тернопіль, або повертали із закордону до Росії поступали (відвідували – авт.) до батька, батько їх гос-

тинно вітав і допомагав чим міг. Моя мама любила розказувати про один Святий вечір в Тернополі.

Коли в нашому домі перебували російські революціонери, а батько запросив місцевих соціалістів. Були між ними також поляки і один єврей. Мати готувала всі народні страви, які подають на св. вечір. Старалась щоб прийом був гарний, через що перемучилась, вкінці вилилось масло коли смажила пампушки.

Російські революціонери, які перебували в нашому домі в Тернополі, розповідали письменникові Горькому про батька, Горький передав ними батькови збірне видання своїх творів з автографом. Ці твори Горького в синій оправі з надписами золотими буквами стояли в нашій бібліотеці на хуторі Березина (Тлумацький р-н Івано – Франківської обл. – авт.), та нажаль пропали в першій світовій війні. Коли батько приїздив на Березину, то тут читав твори Горького.

В Тернополі у батьків часто перебував В. Стефаник. Тут він працював над своїми творами тут і зустрічався з Ольгою Гаморак (рідна сестра моєї мами) своєю майбутньою дружиною.

В 1900 р. в Тернополі в домі моїх батьків Стефаник викінчив свою новелу «Палій». Відтак читав свій новий твір публічно в товаристві «Бесіда»*. Батько в своїм домі улаштував прийом в честь В. Стефаника. Під час прийому батько говорив про творчість Стефаника. Промова батька подобалась письменникові. Він запитав мою матір «Чи Северко підготовлявся?».

В Тернополі в домі батька часто бували Крушельницькі (з Білої коло Тернополя) батьки славнозвісної співачки Соломеї**. Соломея тоді вчилась в Італії. Приїздила також до нас молодша її сестра Анна. З Анною Крушельницькою познайомились у нас Л.Мартович і В. Стефаник.

В Тернополі до гімназії ходив Василь Миколайович Косташук родом зі Снятинщини з села Тулова, син незаможного селянина і мої батьки опікувалися ним. Щодня приходив до нашого дому, пригадує моя старша сестра

* «Українська Бесіда» (до 1928 р. – «Руська Бесіда») – товариство клубного типу 1861–1939 рр. у Галичині. Перше товариство «Руська бесіда» було засноване у Львові 1861 року стараннями Юліана Лаврівського на базі гуртка львівської інтелігенції «Молода Русь» для плекання товариського життя та «скріплення й піднесення національного духу»; згодом воно було поширене по всіх великих галицьких містах (Перемишль, Станіславів, Тернопіль та ін).

** Соломія Амвросіївна Крушельницька (23 вересня 1873, с.Білявинці, нині Бучацький район Тернопільської області, Україна – 16 листопада 1952, м. Львів) — українська оперна співачка, педагог. За життя Соломію Крушельницьку визнали найвидатнішою співачкою світу.

Іванна, як діти збирались і він з захопленням читав твори Шевченка і Квітки-Основ'яненка. Старші мої сестри були також вже в гімназії. Іванна була дитиною дошкільного віку, проте говорила на пам'ять уривки з творів Шевченка, бо наслухалась, як Василь Косташук читав. Пригадує Іванна як перестерігала Василя його дядина Олена Плешканова і моя мати за те, що брав участь в робітничій першотравневій демонстрації в Тернополі, і цей транспарант ніс. Дядина Плешканова говорила «Хочеш вилетіти з гімназії?». Коли батько виїздив з міста Тернопіль прогресивна громадськість улаштувала батькові прощальний вечір в товаристві «Бесіда».

З Тернополя переніс батько адвокатську канцелярію до міста Бучача (Тернопільська обл. – авт.) де був короткий час, бо канцелярія давала малі доходи.

В той час в Бучачі батько працював над своєю економічною працею в справі аграрних реформ, яка вийшла друком здається 1909 р.

Потім батько відкрив адвокатську канцелярію в містечку Бурштині (Івано – Франківська обл.). В Бурштині бувало в нашому домі багато прогресивної молоді. Часто перебував у нас Василь Андрійович Данилович, двоюрідний брат батька. В той час будучи учнем філії другої української чоловічої гімназії у Львові, він організував таємні гуртки молоді середніх шкіл. Ці гуртки, під назвою «Кружки Драгоманівської молоді». Кружки середніх шкіл, мали давати гуртківцям знання, яких не давала школа. Там вивчали дарвінізм, читали Дренера*, історію боротьби науки з релігією та інші. Обов'язком гуртківців було також добре вчитися в школі, гуртувати стійкий характер.

Під впливом Василя А. Даниловича моя сестра Софія заложила таємний гурток Драгоманівської молоді в приватній українській гімназії СС Василіянок в Львові, в якій вона вчилася. До цього гуртка належала також моя сестра Анна. Сестра Іванна не належала ще до того гуртка, бо ходила до початкової гімназії, а до гуртка приймали з четвертого класу гімназії.

Гуртківці сходилися в нашому помешканні. Це було у 1911-12 роках. Відтак Даниловичі залишили Львів і вчилися приватно дома в Бурштині і що півроку здавали іспити за окремими класами в м. Рогатині і м. Городенці (містечка

сучасної Івано-Франківської області, де у досліджуваній період були українські гімназії – авт.).

В 1912 р. прогресивна молодь почала видавати журнал «Життя в Львові». Душею редакційної комісії був В.А. Данилович. До редакційної колегії належала також моя сестра Софія. Вона просила батька, щоби написав щось до їх журналу. На її прохання батько написав до 1-го номера «Життя» статтю «Значення ідеалів в життю людини». Ця стаття подобалась молоді, бо була науково обґрунтована і мала виховне значення. До слідуєчих випусків батько писав статті на економічні теми. Редакційна колегія просила також І. Франка щоб написав статтю. Франко тоді вже був хворий, проте задовольнив прохання молоді.

За організацію таємних гуртків в середніх школах Василь Андрійович Данилович 1912 р. був виключений зі всіх гімназій Галичини. Він перейшов на Буковину до укр. гімназії в м. Кіцмані.

В кіцманській гімназії взяв собі учителя латини і греки і склав екзамен на атестат зрілості на відмінно.

В 1914 р. поступив на Львівський університет на математичний факультет, але студіював також стислу філософію. Пригадує сестра Іванка, як Василь Данилович читав реферат в нашому домі в Бурштині про філософа Спінозу (Спінозу – Ю.П.), історію боротьби науки з релігією та інші. Тоді ми сходились в одній кімнаті, а також завжди був присутнім батько, який висловлював свої зауваження щодо реферату.

Коли почалась перша імперіалістична війна 1914 р. В.А. Данилович виїхав до Відня. 1915 р. маючи заледве 19 років нагло (раптово – Ю.П.) помер там же з причини отруєння (отруєння – авт.) шлунка недоброякісним м'ясом. Смерть В.А. Даниловича була болючою утратою для

Северин Данилович
1918 р.

* Дрепер Джон-Вільям (1811–1882) – американський історик, фізик, хімік, в Росії був відомим завдяки своїй праці «Історія розумового розвитку Європи».

нашої сім'ї і для народу. Українська громадськість справила величавий похорон молодій талановитій людині.

Коли я поступила на університет у Львові, то довголітній визначний професор цього університету Твардовський, який викладав стислу філософію, запитав мене під час екзамену про В.А. Даниловича. Дуже жалував, що його учень в так молодому віці помер. Професор Твардовський* уважав за найздібніших між своїми студентами Василя Андрійовича Даниловича і Степана Белея, який пізніше став професором психології на Варшавському університеті.

Сестра Іванна пригадує собі один концерт в честь Драгоманова, який давала в Львові Радикальна партія. Це було 1911 або 1912 р. Управа радикальної Партії доручила виголосити промову Льву Бачинському. Бачинський чомусь не

приїхав, тоді батько рішився на прохання організаторів свята заступити його. Студенти почистили з пороку батькові черевики і батько виступив на сцену і почав говорити про Драгоманова без підготовки. Змісту промови сестра Іванна не могла зрозуміти, бо їй було 11 чи 12 років, пам'ятає що присутні дуже уважно слухали і з захопленням аплодували. Пригадує також що на цьому концерті Ростислав Заклинський*, декламував «Каменярі» Франка.

Також сестра Іванна пригадує, коли упорядкувала бібліотеку батька, то там було найбільше наукових книжок, головню з економії і філософії. А також були книжки з природознавства. Коли поглянула сестра на «Капітал» Маркса, де було багато пророблено заміток на маргінесі. Так само були різні замітки на маргінесі творів філософа Канта.

Сидять: Северин Данилович з дочкою Стефанією, дружина Ганна з дочкою Софією,
сестра Даниловича Олена (Левицька) з дочками Софією та Ізидорою.
Стоять: брати Даниловича – Володимир та Євген

* Заклинський Ростислав Романович , (20 жовтня 1887, Станіславів (нині, Івано-Франківськ) – 18 вересня 1974, Львів) – історик, письменник, редактор, педагог, фольклорист, музеєзнавець, доктор права (1918).

Сестра подумала, яка освічена людина батько – ці книги він не лише прочитав, але й простудіював. Недаром В. Охримович* сказав про батька, що Северин Данилович більш вчений, чим адвокат.

Я і моя наймолодша сестра Северка жили в батьківськiм домі в Бурштинi, ми до школи не ходили тільки вчилися дома початковi класи. Вчила нас рiдна тета Марiя (сестра моєї мами). Батько iнтересувався, як ми вчилися. Він був дуже вимогливий, щоб ми добре вчилися, як батько деколи опитував нас, то я мала почуття, що я мало що знаю і це мене смутило, особливо трудні були для мене рахунки. І я ще більше прикладалась до науки. І з розповіді батька я знала, як батько і його товариші ґрунтовно вивчали латинську мову і твори латинських поетів розказували по особам, а на уроках навіть розмовляли по латині.

Пригадую собі, як батько студіював мову есперанто вечорами читав книжку есперанто, а також пригадую собі той підручник його формат. Батько говорив, що дуже легка ця мова до ви-

вчення, хто знає латинську мову себто добре вивчав латину в гімназії. Я тоді довідалася, що в мові есперанто граматики майже нема, відмін іменників нема.

Підручник з якого батько вивчав був на українській мові. Знаю, що батько одушевлявся, говорив, що цією одною мовою люди цілого світу можуть порозуміватися.

Це, що бачила я як батько читав есперанто було приблизно в 20-х роках нашого сторіччя. Тоді батько мав адвокатську канцелярію в м. Долині, коло Стрия.

Моя сестра Іванна так само пригадує ту книжку, з якої батько вивчав мову есперанто. До вивчення ця мова була легка.

Іменники взагалі не відмінялися. Підставою цієї мови була латинська мова. Сестра Іванна пригадує собі що батько вибирався на з'їзд есперантистів до Кракова.

Євгенія Северинівна Данилович
Учителька –пенсіонерка.
Снятин, 2.III. 1982 р.¹.

References

Bilynevych I. (2007). Danylovych Severyn // Entsiklopediia Kolomyjschyny. Zshytok 5, litera D. – Kolomyia: Redaktsijno-vydavnychyj komitet «Entsyklopediia Kolomyjschyny», Vydavnycho-polihrafichne tovarystvo «Vik». [in Ukrainian].

Budzhak M. (1993). Zolote zhnyvo (rozpovidi pro vidomykh liudej Tlumachchyny) narysy, uryvok z povisti, fotodokumenty. – Vyp. 1. – Tlumach: Bibliotechka «Zlahody». [in Ukrainian].

Danylovych Severyn (2003) // Entsiklopediia ukrainoznavstva. Perevydannia v Ukraini. – T. 2. –

L'viv: Naukove Tovarystvo im.. Shevchenka u L'vovi. [in Ukrainian].

Danylovych Severyn (1993) // Biohrafichnyj slovnyk Prykarpattia. Zibrav i opratsiuvav Vol. Poliek. Biblioteka «Novoho Chasu». Chyslo 2. – Ivano-Frankivs'k: Novyj Chas. [in Ukrainian].

Shkrab'iuk P. V. (2003). Danylovych Severyn / Petro Shkrab'iuk // Entsiklopediia istorii Ukrainy: V 5. t. / Redkol.: V.A.Smolij (holova) ta in.. – T. 2: H – D. – K.: Nauk. Dumka. [in Ukrainian].

* Володимир Юліанович Охримович – галицький громадсько-політичний діяч, учений, журналіст, правник. З 1899 року дійсний член НТШ і голова його Статистичної комісії, член-кореспондент Петербурзької АН, професор права та декан Правничого факультету Українською таємного університету у Львові. Депутат австрійського парламенту у 1907–1908 рр.

¹ Особистий архів Юрія Володимировича Тимошенка, м. Коломия.